

PROJEKTS JAUNAS PRODUKCIJAS EKSPORTA UZSĀKŠANAI

Projekta pamatā zemūdens spārnu stabilitātes izpēte, kuru uzsākām jau PSRS gados. Toreiz kolhozā “Carnikava” bijām noorganizējuši jūras katamarānu ražošanu ar zīmolu CENTAURUS. Lai pierādītu mūsu tehnoloģiju konkurētspēju pasaules tirgū, ar eksperimentālu katamarānu uz zemūdens spārniem pārspējām pasaules ātruma rekordu. Strādājot pie šī projekta, bijām atklājuši jaunas zemūdens spārnu stabilizācijas iespējas. Toreiz tas mums deva iespēju ar Maskavas finansējumu cietajā valūtā pirmajiem valstī uzsākt jahtu eksportu.

Pēc neatkarības atjaunošanas zemūdens spārnu izpēti turpinājām. Izpētes mērķis - izstrādāt jaunu produkciju ar augstāku pievienoto vērtību un augstāku konkurētspēju tirgū. Pirms desmit gadiem tirgū ienāca lielākas jaudas spārņveida buras un stabilitāte bija jānodrošina lielākā ātrumā - tagad pie 100% zemūdens spārnu celtspejas. Kad ar eksperimentāla trimarāna izmēģinājumiem šāda iespēja tika apliecināta, tagad izstrādāti darba zīmējumi pirmajam 100% stabilizētajam 25' pēdu trimarānam Catri 25 Sport un tehniskie zīmējumi 22' un 30' pēdu modeļiem, skat. - <http://inventors-fund.mozello.lv/modeli/catri-25/>. Par izstrādi pēc Latvijas Zinātņu Akadēmijas un Patentu valdes ierosinājuma kā stabilizēto trimarānu autors 2018. gadā tiku apbalvots ar WIPO (*World Intellectual Property Organization*) Zelta medaļu.

Stabilizēto trimarānu būve attiecas uz rekreācijas floti, kurā ES ražošanas apjoms gadā sastāda 20 miljardi eur ar 3-4 reizes lielāku kopējo apjomu pasaulē, attiecīgi 60 – 80 miljardi eiro. Vēja dzītās rekreācijas flotes daļa sastāda 30-40% ar augošu tendenci, tas ir, 18 – 32 miljardi eiro. Pēdējos desmit gadus šajā tirgus segmentā strauji ienāk zemūdens spārni un lielāki, motorizētai rekreācijas flotei līdzīgi ātrumi. Lai gan jahtām ar zemūdens spārniem pievērsta pastiprināta uzmanība, līdz šim to tirgus apjoms nav liels. Citur pasaulē tās tiek būvētas tikai ekstrēmam un profesionālu sportam. Ar principiāli atšķirīgu, stabilizējošu un ievērojami lētāku zemūdens spārnu sistēmu mēs vienīgie varam piedāvāt lielāku ātrumu un reizē augstāku drošību vidējam masveida burātājam. Tabulā tehnisko rādītāju, komforta līmeņa, ātruma un cenu salīdzinājums ar Eiropas vadošo trimarānu ražotāju Quorning Boats (Dānija) un DNA Performance sailing (Holande) jaunāko produkciju Dragonfly 25 Sport un TF 10.

		Catri 25 Sport	Dragonfly 25 Sport	TF 10
1	Garums	7.50 m	7.65 m	9.97 m
2	Platums	6.50 m	5.80 m	6.8 m
3	Svars / materiāls	1000 kg glasfiber	1050 kg glasfiber	1400 kg carbon
4	Autrigeru tilpums	80 %	160 %	~ 120 %
5	Zemūdens spārnu celtspeja	100 %	bez zemūd. spārniem	100 %
6	Buru kopējais laukums	72 m2	74 m2	144 m2
7	Masta garums/materiāls	11.8 m carbon	11.8 m carbon	16.1 m carbon
8	Bugšprita garums	2.00 m	1.40 m	1.0 m
9	Kajītes augstums	1.80 m	1.45 m	1.78 m
10	Guļas vietas	3 - 4	3	3
11	Maksimālais ātrums	~ 30 mezgli	~ 20 mezgli	~ 30 mezgli
12	Drošības kategorija	B	B	C
13	Cena EUR	84 000 eiro + PVN	83 750 eiro + PVN	550 000 \$

Salīdzinot ar Dragonfly 25 Sport, Catri 25 Sport ātrums lielāks un komforta līmenis augstāks. Trimarānu TF 10 ātrums tiek gūts par nesamērīgi augstu cenu. Izmaksas ceļ carbon epoxy konstrukcija un hidrauliska zemūdens spārnu vadība ar datoru un Li-Ion 45 V akumulatoriem, kas regulāri jāuzlādē. TF 10 izstrādāts C kategorijas braucieniem līdz 20 stundām un vairāku dienu sacensībām garās distancēs, kā arī ūdens tūrismam nav izmantojams.

Lai raksturotu situāciju vēja dzītās rekreācijas flotes tirgū, vēl jāpiemin sacensības par burāšanas vērtīgāko balvu – Amerikas Kausu. Kopš 2013. gada sacensības notiek ar jahtām uz zemūdens spārnēm. Sacensību distance krasta tiešā tuvumā un neparasti lielie ātrumi piesaista skatītāju tūkstošus, bet dronu video skatītāju skaits ekrānos pārsniedz simts miljonu. Intrigu palielina arī sacensību dalības maksas, kas pretendētam uz Amerikas Kausu pārsniedz 100 milj.\$ un tiek segtas ar pasaulē pazīstamo zīmolu reklāmas naudu. Ņemot vērā, ka šīs un arī citas populārās sponsorētās sacensības reizē reklamē arī zemūdens spārnus un burāšanu lielākā ātrumā, dārgā reklāma globālajā tirgū bez maksas strādā arī mūsu jaunajai produkcijai. Šī unikālā iespēja jāizmanto.

Pateicoties mūsu stabilizēto trimarānu kvalitātēm un burātāju vairākamam pieņemamai cenai, pēc marketinga uzsākšanas un pirmo paraugu demonstrācijas prognozējams strauji augošs pieprasījums. Ja stabilizēto trimarānu nonākšana tirgū palielinātu kopējo pasaules vēja dzīto rekreācijas floti tikai par 0,1%, iegūtais tirgus Latvijas eksportam sastādītu 18 - 32 miljoni eiro gadā. Šobrīd tas ir mūsu realizācijai piedāvātā projekta komerciālā potenciāla sākotnējais vērtējums, kurš pēc eksporta uzsākšanas tiks precizēts.

Kā galvenais pasākums investīciju piesaistīšanai ražošanas paplašināšanai plānota stabilizēto trimarānu ātruma demonstrācija Persijas līča Dubaijas piekrastē EXPO 2020 laikā.

Attēlā Dubaijas mākslīgās salas Džumeiras palma apbūves fragments

Dubaijas mākslīgo salu arhipelāgos motorlaivu kustība aizliegta, tāpēc tā varētu būt ideāla vieta vēja dzīta peldlīdzekļa novietošanai individuālā mājokļa tiešā tuvumā. AAE ir valsts ar senām jūrniecības tradīcijām, kas straujas izaugsmes gados piesaistījusi arī daļu no citu valstu eksaktās elites. Attīstīto valstu eksaktā elite ir galvenā mērķauditorija lielāka ātruma vēja dzītās rekreācijas flotes jauno iespēju demonstrācijai. AAE vides aizsardzībai un atjaunojamai enerģijai piešķirta īpaša loma, kas varētu piesaistīt investīcijas Latvijā vidi saudzējošas ražošanas un eksporta paplašināšanai. Pēc pozitīva lēmuma par atbalstu Latvijas stabilizēto trimarānu demonstrācijai Dubajā par iespēju vērot un izmēģināt burāšanu lielākā ātrumā plānots informēt citu valstu burātāju organizācijas, kas papildinās arī Latvijas paviljona apmeklētāju skaitu. Covid-19 izraisītās krīzes apstākļos izstādes atvēršana uz gadu atlikta. Tas dod pietiekoši laiku, lai šo pasākumu investīciju piesaistei pienācīgi sagatavotu.

Ar stabilizēto trimarānu prezentāciju EXPO 2020 laikā un citiem pirms izstādes plānotiem pasākumiem pakāpeniski tiks gūta informācija par jaunās produkcijas reālo tirgus apjomu un gaidāmo pieprasījuma pieaugumu. Tas dos iespēju piesaistīt turpmākās investīcijas un nostiprināt Latvijas līdera pozīcijas jaunajā tirgus nišā. Trimarānu būves, izmēģinājumu un

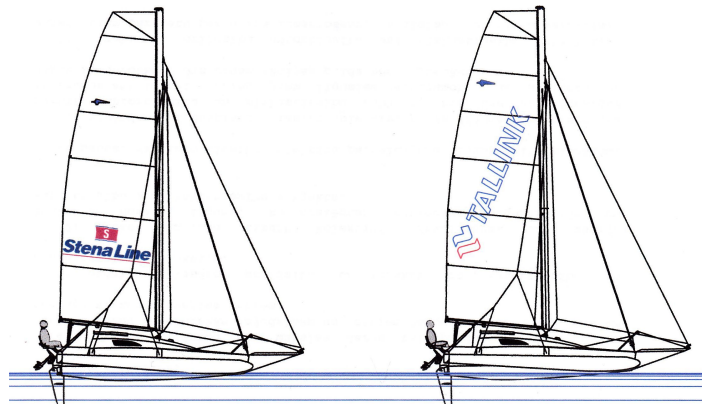
Dubaijas demonstrācijas braucienu video internetā apliecinās valsts industriālās iespējas un piesaistīs investorus Latvijas ražošanai un eksportam arī citās nozarēs.

Lai iespējami ātrāk uzsāktu stabilizēto trimarānu ražošanu un eksportu un nostiprinātu Latvijas līdera pozīcijas jaunajā tirgus nišā, starta finansējuma piesaiste plānota divās atbalsta programmās.

1. Lai saņemtu atbalstu 80 000 eiro jaunās produkcijas prototipa būvei un tā izmēģinājumiem, nosūtījām vēstuli Ekonomikas ministram. Sekojot EM Valsts sekretāra ieteikumiem, kā atbalsta sniedzēju izvēlējamies LIAA. Uz nosūtīto LIB vēstuli saņemta pozitīva LIAA direktora atbilde. Tiek gatavots pieteikums atbalstam 80000 eiro SIA Composites 2K jaunās produkcijas Catri 25 Sport prototipa būvei. (SIA ar lielāko pieredze trimarānu būvē). Reizē tiek gatavots pieteikums 25000 eiro vaučeram prototipa izmēģinājumiem, trimarāna vadības sistēmu pilnveidošanai un instrukcijas izstrādei atbilstoši CE markas prasībām. Vaučera saņēmējs – LIB sadarbībā ar RTU dibināta SIA stabilizēto trimarānu turpmākai izpētei un tehniskās dokumentācijas izstrādei.

2. Lai reizē ar prototipa būvi uzsāktu ražošanu, nepieciešams arī ALTUM attīstības kredīts 80000 eiro + PVN SIA Composites 2K kā jaunās produkcijas ražošanas starta finansējums. Kā kredīta nodrošinājums kalpos gan ar LIAA atbalstu būvētais prototips, gan turpmāk arī ar kredītu uzbūvētais trimarāns. Kredīts tiks atmaksāts, kad trimarāns būs pārdots.

Trimarānu ražošana tiks uzsākta tūlīt pēc pirmā finansējuma saņemšanas, izmantojot jau izgatavotās matricas. Reizē tiks uzsākts marketinga sociālajos tīklos, papildinot jau atvērto mājas lapu <http://inventors-fund.mozello.lv>. Lai saglabātu stabilizēto trimarānu tehniskos noslēpumus, priekšroka tiks dota pasūtītājiem no Latvijas. Pirmie ienākumi tiks gūti ar reklāmu uz abu uzbūvēto trimarānu burām un veicot turpmāko pircēju apmaksātus apmācības braucienus.

Catri 25 Sport ar firmas logo uz burām reklāmai

Uzsākot ražošanu ar divu trimarānu būvi, tiek nodrošināti optimālie apstākļi gan izmēģinājumiem, gan marketingam. Covid-19 apdraudējuma apstākļos ar ierobežotu aviācijas, prāmju un autotransportu stabilizēts trimarāns ar lielāku ātrumu un augstāku drošību var kļūt par optimālu transporta līdzekli, īpaši ģimenes tūrismam. Arī bez ciešākiem kontaktiem ar to iespējams piedalīties ārvalstu burāšanas sacensībās un citos kopīgos pasākumos. Konkurentus apsteidzoša ražošana nodrošinās Latvijas eksportam līdera pozīcijas strauji augošajā tirgus nišā.

Izstrādāja Aldis Eglājs